

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ที่ต้องการให้ได้ความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดี ให้ได้รับการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ความรู้พื้นฐานในการเรียนรู้ เพื่อเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ได้รับข่าวสารข้อมูลที่มีประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์ มีโอกาสพัฒนาทักษะและวิชาชีพ ตามความจำเป็นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตรวมทั้งการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของคนให้ดีขึ้น งานการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีบทบาทสำคัญและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการจัดการศึกษาของชาติ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงเกิดความจำเป็นในการศึกษาหาความรู้เพื่อให้รู้จักแก้ปัญหาและพัฒนา ความรู้ความสนใจของแต่ละคน

สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนในวัยเรียน โดยมีการจัดแบ่งระดับอายุของนักเรียน มีการกำหนดพื้นฐานความรู้การจัดชั้นตอน เป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา กล่าวโดยสรุปคือ มีการจำกัดขอบเขตในสถานศึกษา จึงไม่สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมอย่างเพียงพอ การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนทุกรูปแบบ จึงได้ถูกนำมาใช้อย่างเร่งด่วน เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์อันสูงสุดในการพัฒนาประเทศ กรมการศึกษานอกโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนขึ้น ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการ กล่าวคือการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสหรือผู้

ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนจึงมีความหลากหลายรูปแบบด้วยกัน เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการและความสะดวกในการศึกษาของประชาชนให้สามารถเลือกเรียนได้ " การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง " หรือที่เข้าใจกันว่า " การสอบเทียบ " จึงเป็นวิธีหนึ่งที่ดีให้แก่ประชาชนหรือผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา หากแต่ว่าการจัดการศึกษาในรูปแบบนี้เป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาสามัญที่มีการสอบวัดความรู้ในระดับต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกับการศึกษาในระบบโรงเรียน ดังนั้นการจัดการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนด้วยตนเอง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้แก่บุคคลทั่วไปสามารถสอบเทียบความรู้ได้

ดังจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง คือ เป็นการจัดเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับวิชาสามัญ ตลอดจนการอบรมวิชาความรู้ทั่วไป เพื่อเพิ่มทักษะ ความสามารถตามควรแก่อัตภาพของแต่ละบุคคลและที่สำคัญที่สุดคือทำให้โอกาสแก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้พัฒนาตนเองได้คุณวุฒิระดับต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2534) เนื่องจากการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยวิธีเรียนด้วยตนเองนี้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่เน้นว่าเป็นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน จึงเป็นการเปิดโอกาสและเอื้ออำนวยให้นักเรียนทั้งในระบบโรงเรียนและบุคคลนอกโรงเรียน มาลงทะเบียนเรียนโดยวิธีเรียนด้วยตนเองเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะเห็นได้จากสถิติการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง โดยสำรวจเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2535 ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีนักศึกษาลงทะเบียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายภาคเรียนที่ 2/2534 จำนวน 72,271 คนมีผู้จบหลักสูตรจำนวน 18,641 คน และมีผู้ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 1/2535 จำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 82,751 คนและจากการสำรวจเมื่อ 20 ตุลาคม 2536 ในกรุงเทพมหานคร มีนักศึกษาลงทะเบียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1/2536 ทั้งหมด 47,926 คน มีผู้สอบผ่านและจบหลักสูตรจำนวน 6,203 คน คิดเป็นร้อยละ 12.94 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536)

จากการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนด้วยตนเองที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี พ.ศ.2526 การดำเนินงานได้ขยายตัวขึ้นตามลำดับ ความต้องการของผู้รับบริการมีสูงขึ้นทุกปี ดังจะเห็นได้จากจำนวนผู้รับบริการในปี พ.ศ.2534 เฉพาะในส่วนกลาง มีจำนวน 52,921 คน และในปี พ.ศ. 2535 มีจำนวนผู้รับบริการเพิ่มมากขึ้นเป็น 60,298 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535) จะเห็นได้ว่ามีผู้มารับบริการสมัครเรียนมากขึ้น และจากการที่มีผู้มาใช้บริการเป็นจำนวนมากนี้ จะเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน มีจำนวนถึง 80 % และกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกโรงเรียน มีเพียง 20% เท่านั้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535)

การที่กลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียนมาใช้บริการการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองมีจำนวนน้อยกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน ซึ่งมีโอกาสในการศึกษาอยู่แล้วให้ความสนใจมารับบริการเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดสภาพการณ์ต่าง ๆ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมไปถึงการศึกษาในมหาวิทยาลัยอีกส่วนหนึ่งด้วย โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในส่วนกลาง เช่น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น มีนักเรียนลาออกไม่เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนับพันคน โดยส่วนมากจะเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยื่นใบลาออกเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จาก การสำรวจของฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมศึกษา ในการสำรวจจำนวนนักเรียนที่สามารถเข้ามหาวิทยาลัยและลาออกจากโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในปี 2536 มีจำนวน 76 คน จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไปสมัครสอบจำนวน 119 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถสอบเข้าได้มีจำนวน 11 คน จากจำนวนนักเรียนที่ไปสมัครสอบ 24 คน (ฝ่ายแนะแนว โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมศึกษา, 2536) มีการวิพากษ์ วิเคราะห์จากนักวิชาการและบุคคลทั่วไป จนเกิดเป็นกระแสข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ทำให้การจัดแผนการเรียนหรือการจัดห้องเรียนต้องมีการปรับ กล่าวคือบางห้องเรียนต้องยุบห้องเรียนลงแล้วไปเสริมชั้นเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แทน การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย (สยามโพสต์, 28 สิงหาคม 2535)

นอกจากนี้ยังมีผลต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนอีกด้วย เนื่องจากนักเรียนที่สอบผ่านหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนด้วยตนเองแล้ว บางคนสร้างปัญหาขึ้นในโรงเรียน เช่น ปัญหาการดูแลชั้นเรียนของอาจารย์ ปัญหาการปกครองโรงเรียนที่มีนักเรียนจบการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองนักเรียนเหล่านี้จะไม่เข้าเรียนในสถานศึกษาเดิม แต่จะไปเรียนในโรงเรียนกวดวิชาเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือถ้ายังคงศึกษาอยู่ในสถานศึกษาเดิมก็จะไม่ค่อยสนใจในการเรียน ในแง่ของการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายก็จะให้ความสนใจน้อยลง เนื่องจากเห็นว่าตนเองจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ทำให้เกิดปัญหาด้านการปกครอง และการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมเป็นอย่างยิ่ง (ไทยรัฐ, 9 กรกฎาคม 2535)

นอกจากนี้นักเรียนที่นิยมเรียนการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองจะมุ่งศึกษาแต่ทางด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว เพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยจะทิ้งการร่วมกิจกรรมของโรงเรียนหรือวิชาที่เป็นประโยชน์ในการสร้างบุคลิกภาพที่ดี (เดลินิวส์, 27 กรกฎาคม 2535)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับวิชาสามัญ ตลอดจนการอบรมวิชาความรู้ทั่วไป เพื่อเพิ่มทักษะความสามารถตามสมควรแก่สภาพของแต่ละบุคคลและได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้พัฒนาตนเองและเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เป็นการจัดการศึกษาที่เอื้ออำนวยให้แก่บุคคลที่อยู่นอกโรงเรียน แต่แม้กระนั้นยังเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่เน้นนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนหรือและผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนแต่จากสภาพที่เป็นจริงพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่มาใช้บริการจะเป็นนักเรียนในระบบโรงเรียนเสียเป็นส่วนใหญ่และจากการที่กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเด็กนักเรียนในระบบโรงเรียนมาสมัครลงทะเบียนเรียน ในหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนด้วยตนเอง เป็นจำนวนมากนี้เอง จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น โดยเฉพาะโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละปีการศึกษาจะมี

นักเรียนให้ความสนใจและมาใช้บริการการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง เป็นจำนวนมากไม่แพ้ไปจากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยนี้ จะมีบทบาทหน้าที่ที่นอกเหนือไปจากโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป กล่าวคือโรงเรียนสาธิตนอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน เพื่อช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปเต็มความสามารถแล้ว โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยยังจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการทางวิชาการ ในด้านวิชาครุศาสตร์แก่นิสิตครุศาสตร์หรือศึกษาศาสตร์ เป็นสถานศึกษาทดลองค้นคว้า หาความรู้ วิจัยทางการศึกษาตลอดจนการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ และแนวปฏิบัติที่จะปรับปรุงให้วิชาครุศาสตร์ก้าวหน้ายิ่งขึ้น (ศิริวรรณ ยวดยิ่ง, 2533)

ดังนั้นจากการที่นักเรียนโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยให้ความสนใจสมัครสอบการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง เป็นจำนวนมาก และโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้ว จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้สมัครเรียนวิธีเรียนด้วยตนเองควบคู่ไปกับการเรียนในโรงเรียนสาธิตและนักเรียนบางส่วนสามารถผ่านหลักสูตรดังกล่าวแล้วและเมื่อนักเรียนสามารถสอบผ่านหลักสูตรดังกล่าวก็ยังคงศึกษาในสถานศึกษาเดิมหรือไม่ศึกษาต่อ รวมทั้งนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่สมัครสอบแล้วยังไม่สามารถผ่าน วิธีเรียนด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลและเป็นเหตุหรือกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งในด้านดีและด้านไม่ดีหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อกรมการศึกษาออกโรงเรียน โรงเรียนสาธิตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางและทราบข้อมูล ที่จะมิมีผลกระทบจากการจัดการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเอง และการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครองและด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหา และข้อเสนอแนะของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านการวางแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครอง และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลกระทบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร รวม 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครองและด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลกระทบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยศึกษาจากความเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร รวม 5 โรงเรียน ดังนี้
 1. โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 3. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
 4. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 5. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยได้กำหนดข้อตกลงเบื้องต้นไว้ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยถือว่าผู้บริหารและอาจารย์ตอบแบบสอบถามตรงกับความจริง ตามความรู้และตามความคิดเห็นของผู้ตอบ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

2. วัน เวลา ในการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาที่แตกต่างกันของการตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละท่าน ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่ทำการวิจัย ถือว่าไม่มีผลต่องานวิจัย

3. ในการศึกษาผลกระทบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มุ่งศึกษาเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากนักเรียนที่สมัครสอบวิธีเรียนด้วยตนเองและนักเรียนที่สามารถสอบผ่านแล้วต่อการจัดการศึกษาในด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครอง และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผลกระทบ หมายถึง การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ที่ก่อให้เกิดผลหรือเป็นเหตุหรือกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านการจัดแผนการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครองและด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นให้กับประชาชนที่ศึกษาหาความรู้เอง จากแบบเรียน ตำรา หนังสือ เพื่อให้มีความรู้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตร แล้วดำเนินการสอบตามหลักสูตรที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนสาธิต หมายถึง โรงเรียนสาธิตสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่สอนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร 5 แห่ง คือ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง ระดับที่มีการเรียนการสอน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

ผู้บริหาร หมายถึง อาจารย์ในโรงเรียนสาธิต ระดับมัธยมศึกษา ที่ดำรงตำแหน่งรับผิดชอบและมีอำนาจตัดสินใจในกิจกรรมสายงานต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร หรือผู้ทำหน้าที่บริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้รับผิดชอบและปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535

อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบหรือปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้รับผิดชอบและปฏิบัติงานในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535

การจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิต หมายถึง การจัดการศึกษาในด้านการจัดแผนการเรียนด้านการเรียน ด้านการปกครองและด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เปิดสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี ทั้งทางด้านการศึกษาในระบบโรงเรียนและด้านการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ วิถีเรียนด้วยตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองต่อการศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดการเรียน ด้านการเรียน ด้านการปกครอง และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางต่อ กรมการศึกษานอกโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง จะได้นำผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณา งานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง ในการพัฒนาระบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเองให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และแนวทางต่อโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานครหรือโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ จะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข การจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป
4. เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการหาแนวทางแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง